

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Hajnal-utca 2.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre 4 "

Negyedévre 2 "

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felhívás előfizetésre!

Lapunk a jövő számmal a **negyedik** évfolyamba lép. Magának e ténynek száraz konstataciója elegendő annak bizonyítására, hogy lapunk mily hézagpótló a hazai hírlap-irodalom terén. A férfiasan teljesített kötelesség megnyugtató önértékével tekintünk multunkra, mely a zsidó magyarok négy évi zaklatásainak szomorú története. Sokat kellett küzdenünk, de hitokonaink támogatása feladatunkat tetemesen megkönnyebbité. E támogatást kérjük a jövőre is.

Az „Egyenlőség“ szerkesztősége.

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük 1885. január hó 1-én lejár, lapunk e heti számához **posta-utalványokat** mellékelünk, azzal a kérelemmel, hogy megrendeléseiket mielőbb **megújítani** sziveskedjenek.

Az „Egyenlőség“ kiadóhivatala.

Az izr. központi iroda.

Nem örömet foglalkozunk ezzel az ügygyel, mert vele kapcsolatosan oly egyéneket kell érintenünk, kik mindeniben, kinek szívében a magyar zsidóság érdekei iránt az érzéknek csak egy szikrája él, a legmélyebb felháborodást keltik fel.

Közel tizenöt éve annak, hogy ez egyének olyan állást bitorolnak, mely sem a kongresszusi, sem semminemű más törvény vagy rendeleten nem alapszik. Bitorolják ez állást, mert a névtelennek rangot ad, bitorolják, mert a munkátlannak foglalkozást nyújt, bitorolják, mert a tehetetlenségnek tekintélyt biztosít és mert — jövedelemmel jár.

Egy világért sem mondanának le. Kapaszkodnak ez álláshoz, mint a denevérek a törzshöz, és nincs, ki a zsidóságot megszabadítsa tőlük.

Hatalmuk titka a magyar zsidóságnak felekezeti ügyek iránti hallatlan közönye.

Akármit cselekedjék az iroda, a magyar zsidóság nem törődik vele. Ezt jól tudják a fürdő-utcai központi eldorádóban és ezért nem tágitanak.

A vallás és közoktatásügyi miniszteriumtól nem tartanak. Hogy miért nem? azt mi nem tudjuk. A magyar zsidóságot az utóbbi évek mozgalmi kínos helyzetbe sodorták. Ereje, tehetsége, annyi felé van igénybe véve, hogy valóban nem csoda, ha felekezeti ügyek iránt kellő érdeklődést nem tanúsít. Ilyen körülmények közt az irodai emberek akár még tizenöt évig élvezhetik az őket meg nem illető állást, rangot, tekintélyt és jövedelmet és eszükbe se jut leköszönni.

Végre is, mi sem bánnánk, hadd játszásk Schweiger és Simon urak a magyar zsidók providenciális férjait, ha kedvük telik benne. Ha csakugyan nem ártanak ezzel ajátékkal senkinek, valamint, hogy nem is használhatnak semmit.

De kérjük: csakugyan nem árt e a magyar zsidóságnak ez a két úr?

Feleljenek rá a tények.

Alig melegedtek meg állásaikban, midőn kiütött a neologok és orthodoxok közti surlódás, mely egész a szakadásig fejlődött. És kinek atyai gondoskodása alatt történt e szakadás? Schweiger és Simon erős protekciója mellett. Még pedig abból az egyszerű okból, hogy a magyar zsidóság orthodox része, mely tudvalevőleg élénkebben érdeklődik a felekezeti ügyek iránt, kiközösíttetés, nehogy az izr. központi iroda cirkulusait zavarja. Ekkép alakult az a külön orthodox iroda, mely most már annyira fejlesztette az ellentétet, hogy a budapesti orth. hitközség elnöke, **Freudiger** úr, egy hozzánk intézett nyilatkozatban az orth. zsidókat külön felekezethez tartozóknak állítja elének.

De hát ezt még jóvá lehet tenni, mert abban a pillanatban, a mikor a két iroda megszűnik, a neolog és orthodox zsidóság ismét összeforr és a hajdani különbséget legfeljebb Reich Iczig úr hivatalos pecsétnyomója fogja jelölni.

Ennél sokkal károsabb az iskolaalap óriási jövedelmének mostani kezelése. Az a minden felelősséget nélkülöző, senki által ellen nem őrzött pénzmanipuláció nagy kárára van a magyar zsidóságnak. Két ember kezel itt önkényűleg nagy vagyont, a magyar zsidó felekezet vagyont, anélkül, hogy e zsidóságnak a hováfordításról csak sejtelve volna. Egyes kiadások ismeretesek. Hát azok az óriási összegek, melyek a szeminarium és tanító-képezde költségein felül fenmaradnak, hová fordítatnak? Mi csak azt tudjuk, hogy számtalan község folyamodott már az irodához pénzsegélyért, de hiába. Mihelyt iskolai vagy egyéb kulturális célokról van szó, lyukas a zsebük. Hát ha sem iskolai, sem egyéb kulturális célokra nem költik, hová teszik?

Mennyi iskolát lehetne segíyezni, mennyi közérdekű célkra, lehetne áldozni ezzel a pénzzel, ha ügyes kezek rendelkeznének vele.

Egy ország zsidó felekezete sem áldozhatna annyit kulturális célokra, mint épen mi, kik apáink hazafiságának egy pénz alapot köszönhetünk, a milyen nagygyal zsidó felekezet sehol sem rendelkezik. E pénz-alap büszkesége a magyar zsidóságnak, mert tükre apáinknak a magyar szabadságharcban tanúsított hazafias önfeláldozásának, melyért **Haynau** őket megsarczoltatta. De szívünk vérzik, midőn ezt a nagyszerű ércz-émlé-

ket könnyelműen elharácsolni látjuk. Nincs, ki felelősségre vonná kezelőit és számon kérné rendelkezéseiket.

Pedig, hogy mennyire illeti a magyar zsidóságot a rendelkezés és ellenőrzés joga, annak bizonyítására közöljük alantabb az 1868-ki kongresszus határozatainak ama szakaszait, melyek az izr. központi iroda törvénytelen eljárását és erőszakoskodásait kézzelfoghatólag feltüntetik.

Az 1868. évi deczember 10-ére Budapestre összehívott izr. egyetemes, egyházgyűlés által hozott, a király ő felsége által jóváhagyott határozatok erre vonatkozó szakaszai többek közt ezeket tartalmazzák:

A kerületi elnökök gyűlése.

69. §. A kerületi elnökök évenként egyszer és pedig márczius hóban Pesten gyűlnek össze s ezen ülés időre keletükből elnököt s elnöki helyettesét választanak. Ha a községkerületi képviselőségek egyharmada a kerületi elnökök rendkívüli egybegyűlését kívánná s ezt a mult ülés alkalmával megválasztott elnökkel vagy helyettesével írásban tudatják, ez a kerületi elnökök ülését legfőbb egy hó alatt egybehivandja, hol ismét új elnök és elnöki helyettes választatik.

70. §. Az egybegyűlt elnökök hatásköréhez következő tárgyak tartoznak:

a) az izr. országos iskolai alap kezelésének ellenőrzése az erre nézve megállapított szabályzat értelmében és jelentéstétel eziránt az izr. orsz. egyetemes gyűléshez.

b) rendszerint három évenként vagy szükség esetében tartandó rendkívüli orsz. egyetemes gyűlés egybehívása, mely utóbbihoz azonban legalább a kerületi képviselők felének beleegyezése kívántatik;

c) közös költségen felállított, fentartott vagy segélyezett izr. orsz. tan- és jótékonyági intézetek fölötti felügyelet, az ez iránt megállapított szabályok vagy az egyetemes gyűlés egyes határozatai értelmében;

d) a magyar- és erdélyhoni izraelitákat közösen érdeklő indítványok tárgyalása, ezeknek a községkerületek vagy az egyetemes gyűlés elé terjesztése céljából;

e) az egyetemes gyűlés határozatainak végrehajtása, a mennyiben ez az egyes községkerületek illetékességének fentartva nincsen.

71. §. Az egybegyűlt kerületi elnökök saját kebelükből évenként az országos iroda elnökeül egy tagot választanak, kinek állandóan Pesten kell laknia. Ez átveszi a kormányrendeleteket és a kerületi elnökökhöz intézett egyéb iratokat, s gondoskodik azoknak a kerületi elnökségekhez való szétküldése és közléséről.

72. §. Érvényes határozatok hozatalához legalább a kerületi elnökök felének jelenléte szükséges. A határozatok általános szótöbbséggel hozatnak, a különvélemények jegyzőkönyvbe iktathatók.

73. §. Az egybegyűlt kerületi elnökök az elnöki iroda költségvetését jóváhagyás végett az egyetemes gyűlés elé terjeszteni tartoznak, melynek jóváhagyása nélküli kiadásokat nem tehetnek.

74. §. Az országos iroda költségei az izr. orsz. iskolai alaphoz fedeztetnek és az egyetemes gyűlés által megszavazandó országos költségvetésbe felveendőek.

75. §. A kerületi elnökök közös ülésein hozott minden határozatukért az izr. egyetemes gyűlésnek, és az országos iroda elnöke hivatalos eljárásáért a kerületek egybegyűlt elnökeinek felelős.

Egyetemes gyűlés.

76. §. Az izraelita egyetemes gyűlés az összes magyar- és erdélyhoni izraelitáknak a választási szabályzat határozataihoz képest szabadon választott 86 képviselőjéből álló gyűlése.

77. §. Az egyetemes gyűlés Pesten ül össze s a megállapított ház- és ügyrend szerint tanácskozik és határoz.

78. §. Az egyetemes gyűlés hatásköréhez következő tárgyak tartoznak:

a) az izr. országos alap jövedelmei hovatörődítésének meghatározása és egyes kerületek vagy községek számára az iskolai alaphoz nyújtandó segély engedélyezése;

c) az egyetemes gyűlés és országos iroda, valamint az egybegyűlt kerületi elnökök költségeinek megállapítása, az ez utóbbiak által előterjesztett költségvetés alapján;

d) a kerületi elnökök gyűléseinél szülő jelentés átvétele, ezek számadásainak megvizsgálása, s irányokban a feloldó határozat hozatala;

e) az izr. orsz. tan- és jótékonyági intézetek állapotáról szülő jelentés átvétele s az ez irányban szükséges határozatok hozatala;

f) a kerületi elnökök gyűlésénél, vagy egyes gyűlési tagok előterjesztése s indítványa, ugy egyes községek és személyek folyamodványai feletti tanácskozás és határozathozatal, a mennyiben ezek izraelita hitfelekezeti ügyekre vonatkoznak, de az egyes autonóm hitközségek és községkerületek illetékességéhez nem tartoznak;

g) az izraelita község-szervezési, iskolai s választási szabályzatok netáni módosítása.

79. §. Az egyetemes gyűlés illetékességi köréből az izraelita vallást és szertartásokat illető tárgyak ki vannak zárva.

80. §. Az egyetemes gyűlés összes határozatait a vallás és közoktatási miniszter által ő felsége elébe terjesztetnek, s jogerővel azon esetben bírnak, ha ellenök a legfelsőbb felügyeleti jognal fogva kifogás nem tétetik.

Ezen szakaszok elég világosak, de azért a központi iroda mindent elkövet, a mi által ezeken ki lehessen játszani. A kerületi elnökök mindössze csak egyszer gyűltek össze, de ekkor is úgy tudott manővrozni a derék központi iroda, hogy minden szóba kerüljön, csak az nem, aminek tulajdonképpen a törvény értelmében kellett volna.

TÁRCZA.

Liszt Ferencz első zongorája.

— Az Egyenlőség eredeti tárczája. —

Lackenbach távol a népes országúttól régente a menekülők azyluma, a jogtalanok befogadója volt. És eredetileg valóban csakis azylumként szolgált. Lackenbach zsidó hitközsége legkésőbb keletkezett azon ismeretes »hét hitközség« között. Sopron hitközségének egyik részéből alakult, miután 150 évvel elbeszélésünk előtt Sopron város polgárai egy engesztelőnapon, mikor a zsidóság a templomban volt, a zsidó hitközség elpusztítását elhatározták. E tervet azonban egyik Eszterházy meghiusítá, erre — mint a monda meséli — ál-mában lett felszólítva és ennél fogva nagy hadsereg élén Vasvárról Sopronba indult, hogy a zsidókat megóalmazza. De ez nem volt elég. A nemes férfiú tovább ment és megengedte, hogy azon zsidók, kik Sopronban éltek és vagyonukat féltették, az ő birtokaira s így Lackenbachban is letelepedhessenek. E hely akkor csak egy kastélyból és annak tartozékaiból állott. — Ide vándorol-

tak tehát a gazdagabb soproni zsidók, kik magukra vonták a tömeg irigységét, s itt éltek elválasztva a keresztény lakosságtól, biztonságban, senkitől sem zaklatva. Később valóságos zsidó várost alapítottak Lackenbachban, szép házakkal és rendes utcákkal, melyek egy négyszögletes vásártérrel voltak összeköttetésben. Ez a vásártér nemsokára a gabnakereskedelem központja lett az egész vidékre nézve. Lakosainak szegényebb része hétköznapokon hangyaszorgalommal adott-vett a németektől lakott környéken, pénteken pedig a gyűjtött árukat haza vitte és azon gazdagabb rokonainak eladta, kik kereskedelmi összeköttetésben állottak a külfölddel. Vásárnapokon, mikor minden közlekedés meg volt akadályozva, akkor felrakták az árukat a kocsira és ilyenkor oly élénk forgalom volt, mint egy jelentékeny kereskedővárosban. Dúsan megrakott kocsik gyapjúkötegekkel, állat- és báránybőrökkel megterhelve, indulásra készen állottak a házkapuja előtt. A környék földművelő népe fel-s alá hullámozott az utcákon, akár mintha évi vásár lett volna. Egyrészt, mert ekkor bevásárolt, másrészt pedig, mivel az uralági törvényszék, mely itt székel, rendszeren sok felet rendelt ide ily napokon. A soproni székesegyház-

Az iskola-alap kezeléséről jelentést nem terjesztettek elő és nem kértek egyetemes gyűlés összehívását soha, mert az iroda nagyon jól tudta azt, hogy a zsidó magyarok független és önálló képviselői nem engedik magukat egy-két nagyképű úr által dupirozni.

Ilyen módon tartja magát ez az iroda. Fennállásának alapja nem a törvény, hanem a furfang és a törvénynek kijátszása.

A kerületi elnökök megunták ezt a folytonos szemérmes harcot a központi iroda ellen és nem gyűlnek össze, mert merő időpazarlásnak tartják csupán azért utazni Budapestre, hogy a fürdőutczai prókátor öndicséretét meghallgassák. Azt, hogy a fentközlött kongresszusi határozatok értelmében intézkedjenek, Simon úr és princípálisai úgy sem engedik. Hát mit csináljanak? Nem jönnek fel és maradnak, a hol vannak. Így szokták el a kerületi elnökségeket jogaik gyakorlásától, kötelességük teljesítésétől és a közp. iroda élvezeti háborítatlanul bitorolt állásának előnyeit és kormányoz a magyar zsidóság felett önkényesen, felmentve a felelősség alól, úgy, a hogy neki saját érdekei sugallják. Pedig milyen könnyű volna rendet csinálni, ha a magyar zsidóság egyszer végre felocsudnék felekezeti közönyéből! d.

A mi barátaink.

Egy viharos év folyt le és egy nem kevésbé viharos esztendőnek nézünk elébe. A láthatárt áthatatlan fellegek borítják, a levegő zivataros elemek lehelletével van megtelve, és a ki egy-egy hirtelenkedő villámlás rémes cikatózénél körülnézett, tudja, hogy nagy események előtt állunk.

A jövő évben folytatni fogják a lerombolás pokoli munkáját. Ostromolni fogják azt a nagy oltárt, melyet évszázadok haladó szelleme a liberalismusnak emelt, hogy a népszabadság dicső eszméit romjai közé temessék.

A liberalismus tavasza elmúlt és a régi világ zordon faj- és osztálygyűlöletének dermedt fagya megsemmisítéssel fenyegeti a kultura gyenge hajtásait.

Két ellenséges áramlat áll egymással szemben.

Az egyik előre tör, a másik hátra.

Melyikhez csatlakozzunk?

Ez a kérdés.

Mi azt válaszoljuk: az előre haladás áramlatához.

nak nem volt annyi ajtatos látogatója, mint a lackenbachi várkapornának, a hol a hívők tömegesen megjelentek. A zsidóváros anyagi jólétével lépést tartott annak szellemi jólétével. Minden családban volt házi tanító, ki a zsidó ifjúságot az akkori műveltség közönséges névjára fölé emelte. Főleg a H. család tűnt ki jólét és intelligencia tekintetében minden más lackenbachi család közül. A főutczában birtokolták a legszebb házat, mely palotához hasonlított és négyszögletes kövekkel kirakott folyosóval, arisztokratikus lépcsőzettel díszelgett. A család szép hintóban kocsizott és egyenruhás szolgákat tartott. A hitrokonok azzal a tisztelettel viseltettek e család iránt, milyenben csak magasabb rangúakat szoktak ők részesíteni, s a milyen tisztelet a zsidóknál. Kiknél a rendiség érzete elenyésző csekély volt, rendkívül ritka vala.

De ez a család valóban oly kiválólag nemes volt és jótékonyasága, leereszkedő nyájas modora mindenkit annyira lebilincselte, hogy e tisztelet fölött nem lehet csodálkozni. A legfeltűnőbb az volt, hogy még a keresztények is tisztelték e családot és az urasági hivatalnokok nemcsak üzleti ügyek képviselőiként, hanem mint igazi

A zsidóság hivatása a társadalom reformeszméihez csatlakozni, azokat felkarolni és hirdetni. A zsidóságnak tradicionális feladata azok oldalán küzdeni, kik a szabadság, egyenlőség és testvériség elveit írták a zászlóra. Nem szabad nekünk elfelednünk soha, hogy azok az elemek, melyek őseinket a vérpadra hurczolták, és azok az üldözők, kik éltünk a jelenben egész a kétségbeejtésig megkeserítik, a feudális és ultramontán reakció inasai.

A zsidóság történetének minden lapja egy-egy fényes emlék a zsidó szabadságharcosok nagy tetteiről.

A rabszolgaság megközelíthetetlen várfalait Mózes törvénye döngette legelőször. A szolgálalkütség megvetése zsidó vonás, egyik következménye annak a törvénynek, mely az örökös rabszolgaságra hajlandó embert fülcsönkítással megbélyegezte.

Mindig a reakció szövetségesei közül kerültek a zsidóság zsarnok elnyomói.

A zsidóságnak létérdeke sugallja neki, hogy azok pártjára álljon, kiket a humanizmus érzete lelkesít, mert senkinek sem lehet oly élénk érzéke a népek szenvedései iránt, mint azoknak a zsidóknak, kik évszázadokon át megfosztva az emberi jogoktól, a társadalmon kívül mint hontalan páriák bolyongtak a hatalmasok szeszélyétől kergetve.

S ki volt az, a ki ez embertelen hajsának véget vetett? Ki volt, aki a zsidóság életét, becsületét és vagyonát a törvény oltalma alá helyezte.

A mi felszabadítónk a humanizmus szelleme volt, azé a humanizmusé, mely a jogegyenlőség szülő anyja.

E szellem iránt legtöbb fogékonyság volt abban az ugynevezett új osztályban, mely a feudal-ultramontán elemek uralma alatt velünk együtt sínlette a jogfosztás keserűségét.

A harmadik rend — fájdalom — ma már nem áll többé hivatása magaslatán. Gyakran megfélemedezik multjáról és mint párvenu előbbi zsarnokaihoz szeret dörzsölni. A középosztály hűtlen lett tradíciói iránt, A reakció egy mosolyáért kész feláldozni egész önállóságát.

A zsidóknak nem szabad a középosztály eme megbízhatatlan politikáját követni. Ha egyedül marad is, ne hagyja el azt a zászlót, mely alatt az emberi jogokat kivívták. Keressen szövetségeseket ott, a hol még van érzék a humanizmus követelményei iránt; keresse abban a táborban, a hol az antiszemitizmust mint a törvényes szabadság, a jog és társadalmi rend felforgatóját visszaütésítik: a n e g y e d i k rend emberei között. Bismarck is kereste ez osztály szövetségét, de hiába. Az

házi barátok fordultak meg a H. család házában. E család legbensőbb barátjai közé Liszt úr is tartozott, ki mint Eszterházy harczeg uradalmi hivatalnok, nem messze Leckenbachtól R a i d i n g b a n tartozkodott.

Egy napon — 1818 október havában — történt, midőn Liszt, a »raidíngi számtartó« a család által vendégül meghivatott. Künt készültek a vendégre, mialatt Károly, a H. család egyetlen fia, egy kis csendes félreeső szobában tanítójával együtt könyvek fölé hajolva elmerengett. A fiú 9-10 éves lehetett és daczára fiatalaságának, már is szép képzettség fölött rendelkezett.

Egyszerre a fiú egy előtte levő nyitott földabroszt bús mosolylyal kezdé összegöngyölni és aztán felkelt helyéről, hogy a zongorához üljön.

— Hát már megcsinálta a geográfiai feladatot? — kérdé a tanító.

— Nem, — felelé a fiú szomoruan, — ma már nem is tudnám megcsinálni, annyira fáj nekem, hogy a mi községünk sem a geográfiai kézikönyvben, sem a map-pán nincsen.

Lackenbach, daczára, hogy akkoriban 590 zsidó család lakta, tényleg egy geográfiai könyvben sem fordult elő — mert a lakosok zsidók voltak.

oroszlán nem akart szövetségben a rókával. A zsidóság közeledése azonban őszinte, mert nincs más útja a feudális reakció merényleteinek elkerülésére.

Németországban a szabadelvű néppárt, az antiszemizmust annyira perhorreskálja, hogy még taktikai célokból sem akart vele együtt operálni, maga is helyesen felismerte a zsidóságban egyik legőszintébb jóakaróját és azért útasította vissza a Stöckerek jobbát és Bismarck barátságát.

x.

A zsidó főrendiházi tag.

Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapjának 50 és 51-ik számában „A zsidó főrendiházi tag” kérdésére vonatkozólag Dr. G. és Freudiger Mózes urak közt keletkezett s közzétett vitatkozás eléggé érdekes arra, hogy engem öreg napjaimhoz illő nyugalmamból felháborítson és a már félig-meddig félretett írotollamat újra megragadjam.

Nem akarom ugyan állítani, miszerint a magas kormány által majdan kinevezendő zsidófelekezeti felsőházi tag felekezetünk képviselőjének tekinthető lenne, s hogy ez eszme felekezetünket tökéletesen kielégítheti, mert mindaddig, míg a hazánkbeli zsidóság egészben szervezve nincs, hogy abból kifolyólag egyik kitünősége a főrendek közt a számára kijelölt széket elfoglalja, a kormányilag kinevezett férfiú, legyen az akár lelkes, akár világi, felekezetünket, a szó szorosabb értelmében, nem képviseli. Mindazonáltal megnyugtatónkra szolgál a magas kormány ebbeli intenciója, hogy addig is, míg a közóhajtott szervezkedés létrejön, a felsőházban a felekezetünket illető hely törvényesen biztosíttassék, s egyelőre, miután másképen nem lehet, kinevezett által foglaltassék el.

De orthodox-zsidó minőségemben tiltakoznom kell Freudiger úr azon felfogása ellen, még ha hazánk nagy fia és ünnepeztet írója, Jókai Mór nézetével találkozik is, mely szerint jogos lenne, hogy egy orthodox és egy neolog tag által képviseltessék a magyar zsidóság a főrendiházban, mert kereken tagadom, hogy a zsidóság kettészakadt. A zsidóság egy, valamint az imádott Istene egy, **d a c z á r a a n n a k, h o g y B u d a p e s t e n k e t k ü l ö n i r o d a l é t e z i k, h a z á n k ö s s z e s z i d ó s á g a k á r á r a!** És ha Freudiger úr igazságos akar lenni, miért hagyta ki a status-quo zsidóközségeket kombinációjából? Nem illeti épúgy azokat is a képviseleti jog, mint azon csoportot, melynek Freudiger úr a szószólója? Hat a Szeferd-ritust követő párt nem követel-

heti-e ép oly joggal a külön képviseletet? Ugy van az, ha szélsőségekbe esünk, nem gázolhatunk ki belőle.

Freudiger úr eltévesztette szem elől azt a faktumot, hogy a magyar felsőház nem fogja magát zsidó-kongresszussá degradálni, a nagyméltóságok nem azon fognak vitatkozni, az imaházban emelvények, a Thorah-szekrény közvetlen közelében, vagy a tér közepén legyen-e elhelyezve, nem azon fogják törni fejüket, milyen énekkar kísérete lehet a zsidó kántornak, nem az Askanazi vagy Szeferd imarendszer fog ottan napirendre kitűzteni. — E felsőbb törvényalkotó házban a fogalom szorosabb értelme szerint, papnak a maga minőségében nem is volna helye, de miután hazánk többi felekezetei aképen vannak benne képviselve főpásztoraik által, illő, hogy felekezetünk se legyen kirekesztve, — e szerint legfeljebb az lehet óhajunk, hogy olyan számarányban lennénk mi is képviselve, mint a többi, de két különálló zsidófelekezetről már csak említést tenni is valóságos merénylet a zsidóság sarkalatos valláselvei ellen.

S.-A.-Ujhely, 1884, decz. 26.

Friedlieber Albert.

A börze-adó

Új adókievetések parlamenti kezdeményezése Magyarországon nem tartozik a ritkaságok közé. Németországban is a parlamentben inicziálják az új adók kivetését azzal a különbséggel, hogy ott a kormányon kívül még a pártok is javallják és utalnak az új adó-tárgyra, holott nálunk az antiszemita párton kívül olyan párt nem képzelhető, mely új adókievetésre buzdítaná a kormányt. Németországban a szabadelvű párt a pálinka-adó behozatalát javallja majdnem minden évben, a konzervatív párt pedig ugyancsak évenként a börze-adó behozatalát sürgeti, sőt a múlt évben egy erre vonatkozó törvényjavaslatot is terjesztett elő, mely azonban tárgyalás alá nem került.

A német konzervatívok gazdasági kérdésekben tudvalevőleg minta-képei a magyar antiszemitáknak, kik mindent majmolnak, ami ostobaságot a németek a konzervativizmus köntöse alatt elkövetnek.

A magyar antiszemiták tehát a börzeadó mentő eszméjét is felvették úgynevezett programjukba és válaszfeliratukban hosszabban tárgyalták a dolgot, bár indokolni egy szóval sem tudták. A mi antiszemitáink különben válaszfeliratukban nemcsak a börzét, hanem a tőkét is megadóztatni indítványozták, még pedig kupon-adó alakjá-

— Ejh, ne szomorkodjunk azon. Tanuljon inkább, hogy vendégünk előtt szégyent ne valljunk.

— Én nem bánom, akárki lesz a vendég, még a raidingi számtartó kedvéért sem tanulhatok ma geografiát — a mi megyénkről meg épen nem.

— Miért?

— Azért, hogy Lackenbacht ily gyalázatosan melőzik, holott a sokkal kisebb és jelentéktelenebb Horka és Neckenmark fel vannak sorolva.

A tanító elhallgatott; a fiú pedig az ablakhoz fordult s könnytelt szemekkel tekintett a szép vidékre.

E perczen átérzé mindazon fájdalokat, melyeket egy érzékeny gyermeki szív átérz, ha tudja, hogy megvetik, és hogy azért vetik meg, mert — zsidó. A tanítónak történeti előadásai, melyek hideg szavakban elmondák, hogy mily jogtalanul üldözik a zsidókat, a gyermeknek aranyálmait, melyeket a szebb jövőről álmodott, megsemmisíték, képzeletének pompás képeit elhomályosíták. Szívét a boszú gondolatai fogták el. Egy imakönyvhöz kapott, mely az asztalon feküdt.

— F... úr, — szólt tanítójához, — még ma nem imádkoztam.

— És hogyan jut ez most eszébe, mikor tanulnia kellene?

— Mert nagyon vágyom imádkozni.

És miközben felcsapta az imakönyvet, hangosan olvasni kezdett: »Mi atyánk, könyörüülj gyermekeiden! Mi atyánk, állj boszút vértanuinkért...

— De, Károly, tudja-e ön, hogy mi az a zsidó boszú? — kérdezé a tanító.

— Boszú — mondá a gyermek — oly érzet, mely Hannibal szívét elfogta, midőn Rómát fenyegette kardjával.

— Nem, fiam, mi nem vagyunk boszuállók, mint Chama utódai, a karthagobeliak. Mi szellemi fegyverekkel harcolunk. Tanuljon szorgalmasan!

— Tanuljak? minek? mi lehetek más, mint rabbi és kereskedő, mindkét állás elérésére azonban arra a tudományra nincs szükségem, melyre ön tanít.

— Ön ne tanuljon azért, hogy abból önre anyagi haszon háruljon, hanem magáért a tudományért. Nem sokára mindenütt kitör a szellemi harcz, mi nekünk kelően felszerelve kell a küzdő tere kiállni. Már is megindult Németországban, honnan jövök, a harcz ami emberi jo-

ban. Báró Andreánszky, aki tudvalevőleg az antiszemita párt pénzügyi kapacitása, a válaszfelirati vitán kívül nemrég ismét felszólalt ez ügyben, követelve a kormánytól a börze-adó behozatalát, mely indítványát azonban csakis azzal tudta indokolni, a mivel már egyszer a válaszfeliratban indokolta, — a börze-játék szélhámoságának ostromozásával.

Nekünk tökéletesen mindegy, akár megadózzák, akár nem adózzák meg a börzét. A börze nem zsidó felekezeti intézmény és a zsidósággal csak annyiban áll összefüggésben, hogy aránylag több zsidó játszik a börzén, mint keresztény. Ezt azonban mi korántsem zsidófelekezeti jellegnek tekintjük, mert meg vagyunk győződve, hogy abban a pillanatban, a midőn a társadalom a zsidóság elől bizonyos kenyérkereseti forrásokat el nem rekesztene, a zsidók bizonyára nem szorulnának oly tömegesen a börzére, a hová nemcsak kapitálisták járnak, hanem földönfutó szegények is menekülnék — szerencsét próbálni.

Igaz, hogy a börze szép adótárgy és miként Bismarck mondá, jól meg lehetne csapolni őtet. — Ebben egyetért mindenki, aki a dolognál érdekelve nincsen. Az ingatlanok átírási illetéke minden államban nagy; Magyarországon a vételárnak körülbelől öt százaléka. A börzén naponként milliomok lesznek adva, véve, és ez az óriási birtokváltozás az államnak nem hajt egyebet jelentéktelen bélyégadónál. Hogy ez igazságtalanság, nem vitathatja senki. Sőt még azzal is előnyben van a mozgó tőke az ingatlan fölött, hogy az előbbi könnyen kisiklik az állam ellenőrzése alól, az ingatlan ellenben nem vonhatja ki magát a becsló-bizottság argus-szeme alól. Épen ez a bökkenő.

Az adótárgynak olyannak kell lenni, mely könnyen ellenőrizhető. A kereskedő, az iparos, a földmives jövedelme könnyen meghatározható, holott a börzespekuláns játékyereménye a hatóságok ellenőrzését tökéletesen illuzoriussá teszi. Ilyen körülmények közt az állam a játékot privilegizálja és a munka fölött óriási előnyben részesíti. A munkaerő összetörik az adók nyomasztó súlya alatt, a börze-játék pedig az alatt élvhajzás közt kolosszalis értéket elpocsékol.

Ezt az állapotot, ha megszüntetnék, mi örvidenénk legjobban, mi, zsidó magyarok, kik minden tekintetben a népjólát emelésére és a nép vállaira nehezede terhek megkönnyítésére törekedünk. Ha a börzét megadóztatni sikerülne, akkor a produktív osztályok adóterhe tetemesen csökkenne.

gainkért. Rabbinusaink és pénzembereink, ha még oly gazdagok volnának is mind, nem bírnának bennünket a sárból kiemelni. Tanuljon szorgalmasan, hogy a modern képzettségnek szelleme az itteni zsidóságot is vezérelje.

— Ön Németország iránt előszeretettel viseltetik, — felelt a gyermek. — Vagy tán nálunk még nem is hajnaiodott? Nem beszélt nővérem már 10 év előtt folyékonyan francziául és az ellenséges betörés alkalmával nem-e ő volt tolmács honfitársaink és a francziák közt, mire az egész vármegyében egy se lett volna képes. És menjen el ön péntek este a patakhöz, a hol a leányok a szombati lámpákat tisztítják, vajjon nem szavalják-e Schiller költeményeit? Nem állunk-e magasan becsmértőink felett, a soproni polgárság, sőt még a herczegnek hivatalnokai felett is, kik hozzánk ellátogatnak?

— Kedves Károly! Ön csak Lackenbacht ismeri; ez, bevallom, kivételt képez. De hazájának más tájain hitsorsosainak műveltsége nem áll magasabb fokon, mint Lengyel- és Oroszországban. Legyen ön mindnyájok számára mintakép.

— Törekedni fogok — szólt a fiú. — De ábrándjai mégis e város göröngyéhez kötődtek . . .

Nemcsak a földmives, hanem a kereskedelmi és iparos osztálynak is leghőbb vágya, hogy adója, a börze-játékosok megadóztatása által, leszállíttassék. A szolid börze-üzletet ez az adó nem károsítaná, hanem csak az úgynevezett kuliszt, amit a szolid börzeanerek csak kívánatosnak találhatnak.

Közönséges emberi észszel alig lehet felfogni, mikép történik, hogy egy nem csekély embercsoport, melynek együtt alig van 1000 forintnyi vagyona, a börzén naponként milliomokat egyik zsebből a másikba — kiabál, és az államkötvényekkel úzótt adsza-nesze hajszával még a nemzeti jólétet is alááshatja.

A börze-adó ezt az abuzust mindenesetre megakadályozhatná, és ép azért mi nem habozunk nyíltan kimondani, hogy a börzeadó kivetését a magyar zsidóság mint oly intézkedést üdvözlne, mely nemcsak a produktív osztályok kereseti képességének emelését, hanem bizonyos játékosoktól tisztitaná meg társadalmunkat, kik talán hasznos munkát is végezhetnének.

A baj csak az, hogy a kivitelnél roppant nagy nehézségek merülnek fel. Alig képzelhető, hogy e nehézségeket egyhamar mellőzni lehetne, s ép ezért nem hiszünk, hogy a börze megadóztatása egyáltalában keresztül vihető volna, anélkül, hogy a szolid üzlet játék ne szenvedne alatta.

Minden börzeüzletet egyenlően megadóztatni, képtelenség volna, mert akkor a nagy és kis üzletek közt igazságos adó-arány nem volna elérhető és a nagy spekuláczióknak privilegiumot adnának a kis üzlet fölött,

Igy azonban a czél nem éretnék el. A skálának behozatala csak akkor használna, ha szigorú ellenőrzés volna gyakorolható; de ez kivihetetlen az üzleti könyvekbe tekintés nélkül, s így bizonyos jogosult üzleti titkok feladása nélkül. Azonfölül pedig épen az inszolid üzletkezés talál legtöbb utat az ellenőrzés kijátszására. Végül az is tekintetbe veendő, hogy maga az állam érdekében van kötvényeinek minél nagyobb forgalomba hozatala és hogy az árúk eladása meg ne nehezíttessék.

De azért a börzeadó mégis tárgyalható ügy marad, melynek sikeres megoldása bizonyára nagy előnyöket hozna a földmívelő-, kereskedő- és iparos-osztályoknak.

Az antiszemiták a dolognak persze zsidó-ellenes színezetet akarnának adni. Ép azért tartjuk kötelességünknek mi is foglalkozni e kérdéssel és határozottan kijelenteni, hogy nekünk zsidó-magyaroknak nem volna semmi kifogásunk a börzeadó ellen, ha a kivetés igazságos lesz. Ne vindikálják tehát az antiszemiták maguknak a börze-

Kocsi robogás váltotta fel a csendet, mely most beállt. A ház kapuja előtt épen egy kocsi állott meg.

Károly ismét az ablakhoz sietett. Csak ne volna ő az! De ő az, s ime egy gyermekkel, valószínűleg Ferencz. Jól van! elébük állok.

A kocsiból Liszt ur ugrott ki, kezén egy 7 éves gyermeket vezetve és felment a lépcsőn. A H., . . . család elébe sietett. Az első szivélyes üdvözet után Liszt megszólalt: Bemutatom ma önnek Ferencz fiamat, Én ezt a látogatást megígértem neki 4 heti szorgalmának jutalmául, és most beváltam, épen jókor, mert ma születésnapja is van. De mindenekelőtt Recha kisasszonyt felkérem. mutassa meg neki a zongorát, a fiu nagy hajlamot mutat a zenéhez és ezt tőlem örökölte. Fialat koromban azt hittem, hogy egykor kottát fogok írni, nem pedig számokat.

Miután a virgoncz, majdnem pajkos Ferenczet a ház népe szivélyesen üdvözlte, Recha kisasszony kezénél fogta és a tanulószobába vezette.

Nemsokára áthallatszottak egy keringő víg akkordjai a társalgó szobába, mert Recha kisasszony mesterileg kezelte a zongorát.

adó eszméjének eredetiségét, mert a zsidók maguk apostolai a rationalis börze-adó behozalalának.

Dr. G.

A zsidó felekezetü képviselők.

A képviselőház két nagy vitáján, a felirati és a költségvetési vitán nemsokára túl lesz. E két vita nemcsak a pártok mérkőzésének vitája és alkalmá, de egyúttal a leghivatottabb pillanat arra, hogy azok a képviselők, kik erőt és hivatást éreznek magukban, a törvényhozás funkcióiban alkotó befolyást gyakorolni, ezt az erőt és hivatást legelső sorban ekkor érvényesítsék. És mégis, a zsidó vallású országos képviselők, az antiszemita provokációk daczára, a két nagy vita folyamán hallgattak.

A mekkora örömről volt, mikor láttuk, hogy hit-sorsosaink száma a nemzet törvényhozásában szaporodik, a mennyire lelkünket emelkedni éreztük akkor, midőn a képviselők sorába felekezetünk legkiválóbb fiait láttuk helyet foglalni, ép úgy kedveztek az események is, hogy ők azt a talentumot, mi rájuk bízott, érvényesítsék is ne csak a szorgalmas, áldásos, de azért csendes munkában, hanem úgy is, hogy szavuk, a melynek az értelmi erő nagy súlyt kölcsönöz, széthangozzék széles e hazában. Már a felirati vita nagy antiszemita vitává fejlődött és mi ezt kedvező alakulásnak mondjuk azért is, mert antiszemitáink minden szereplése csak arra alkalmas, hogy mindinkább kitűnjék vádjaik alogtalansága és hogy így mindinkább elforduljon tőlük az, a ki gondolkozni akar és tud. De éppen ezért kiváló alkalomnak kell jelezniünk azt, a mit — elmulasztottak. Habár most már nem tombolnak, még sem tekinthetünk nyugalommal az antiszemita mozgalmakra, mert csendes terjedésük sokkal veszedelmesebb. De történnék hármii, a zsidó-magyarok a mozgalom legveszélyesebb idejében is meg kell mutatni, hogy szabadságszerető, a polgári jogokért lelkesülő kifogástalan hazafi tud lenni.

Ép azért tartanók helyén valónak, hogy azt a nagy intellektualis erőt, a mit a zsidóság képvisel, még intenzívebben érvényesítsük és erre kiváló hely a törvényhozás, a melynek termében a nyugodt, értelmes beszéd mindig méltánylatra talál, de több súllyal bír, mint a más-hol elmondott szó, mert a hely jelentősége figyelmet követel és figyelmet hódít az ott elmondott szónak az ország határain belül mindenütt, sőt az ország határain túl is.

Fel bírjuk fogni, hogy ha a magyar országgyűlés zsidó felekezetü képviselői az antiszemita elleni szónokok közt eddig nem voltak képviselve, ezt miért tették. Az a csoport ember, melynek ezelőtt már-már sikerült a jogrendet az országban felforgatni, ha elvesztették is a presztígiót, azért még mindig morog és morgása nem áll egyéb-ből, mint a saját kompromittálása arán. Is terrorizmust gyakoroljon. — A magyar zsidóság megmutatta, hogy a terrorizmustól nem fél és barminő alakban, még ha fegy-

verrel kézben mutatkozik is az, szembe áll vele és nincs oka tartania attól, hogy a győzelem a terrorizáló részére hajoljon. A rágalom, a nyílt harc, a párbaj tüze sem félemlit többé, és ha mégsem keresik az alkalmat, az onnan van, hogy undorodnak antiszemitával való veszekedéstől. Ha az antiszemitákat nem zsidó felekezetü képviselő utasította vissza a törvényhozásban, e szót sem félremagyarázni, sem kimondóját megtámadni, a sárba hurczolni nem lehetett. Egészen más szempont alá esett volna a zsidó képviselő, és bizony nem alogtalan volt a nézet, hogy az antiszemita dühöngései közt, ha zsidó felekezetü képviselő szólal föl, ennek még nagyobb botrány lett volna a vége. Értjük tehát a zsidó képviselők eddigi hallgatását, a nélkül, hogy mindenben egyeterteneink vele.

De ha eddig sem értettünk egyet oly magatartással, a mit megmagyarázni tudtunk magunknak, annál inkább kell hangoztatnunk jövőre nézve azt, hogy a zsidó képviselők tiltakozó szavai sokkal fontosabbak, mint sem hogy sűrűszen ne kellene kívánnunk, hogy azt az egész ország érdekében ne érvényesítsék. A nemzet józan nagy többsége a legnagyobb figyelemmel fogja meghallgatni azt a szót, a mit egy zsidó képviselő mond el az országgyűlésen hitrokoni védelmére.

Néma gyerekeknek az anyja se érti szavát.

h-i.

Az alliance izr. univ. 25 éves jubileuma.

Az alliance izr. univ. a következő jelentést küldte nekünk, azzal a megkereséssel, hogy azt szószerint közöljük.

A jelentés így hangzik:

Az alliance izr. univ. az 1885. év első hónapjaiban fennállásának 25-ik évfordulóját éri el. Ez a legalkalmasabb idő visszatekintést vetni a munkára, melyet a lefolyt negyed évszázad alatt kifejtett és a melyhez annyi baráti kötelek fűződnek. A központi bizottság felkéri az egylet tagjait, a bizottságokat, előljárókat, rabbikat, kik bizalmukkal és rokonszenvével támogatták és az egylettel együtt annyi nehéz és kínos harcokat vívtak, ezt az évfordulót egy ünnepély által megülni, hogy a barátságos viszony, mely őket összeköti, még szorosabbra fűzessék össze és hogy a jótékony s testvériség szelleme, mely ez egyletet áthatja, ennek nagyobb lendületet adjon.

Ez az ünnepély 1885. márczius elsejére (Purim) tüzetik ki.

A visszaemlékezés ünnepe lesz, mely minden lármás külsőséget kizár, és a melynek értéke egyedül a nemes érzelmekben rejlik, miket keblünkben felébreszt.

— Legyen oly szives engem a tanulószobába vezetni — szólt Liszt úr, — meg akarom nézni, vajjon gyermeg öröm, vagy lelkesedés fogja el Ferenczemet. — A két barát átment. Ferencz ott állt sápadtan és mozdulatlanul, mint a kőszobor, miközben szemei villogtak, arczából a jövő sejtelméi sugárzottak ki. Ő a belépőket észre se vette, s mikor az utolsó akkord elhangzott, hátulról egy melegen ölelő kar fogta át, s forró atyai csók égett ajakán. Mint aki kéjében egészen elmerülve hirtelen öntudatra ébred, megfordult, megcsókolta apja kezét, és egy sóhaj szállt ki melléből, amely minden óhajanak tolmácsa volt. Recha kisasszony még egy néhány darabot játszott, miközben Ferencz ábrándozva ült apja ölében. Liszt és fia ebédre vendégei voltak a H. . . családnak. Ebéd után H. úr a társaságot visszavezette a tanulószobába. Odaérkezve a gyermekhez fordult barátságosan: Születésnap ajándékul önnek adom ezt a zongorát, csak addig hagyja itt, mig Bécsből más hozatok. Megindulva köszönte meg a gyermek ezt az ajándékot s mintha az Istennek is megköszönné, szemében a vallásos rajongás lángja kigyúlt, a mi még most is gyakran oly szép fényvel árasztja el a mester elagott arcát.

E naptól fogva a zsidóházba minden héten ellátogatott. Pár hónappal azután teherkocsi érkezett a raidingi uradalom udvarába. Egy háromszögletű ládát emeltek le a kocsiról Liszt felügyelete mellett. A szolgálk bámulva kérdezték: vajjon mi van abban a ládában? A kocsis erre csak azt a feleletet adta, hogy a lackenbachi H. . . zsidótól való. A zongora volt. Két évvel később Liszt Ferencz először produkálta magát nyilvánosan. Hatvan év mult el azóta. Sok megváltozott. Lackenbachból elköltözött a zsidó intelligencia. A hátramaradtak szegények és miveletlenek. A gazdag H. . . -nak fia mint egy cipő-üzlet elárúsítója halt el nemrég Bécsben. Ez a zsidó nagyságnak sorsa. És Liszt Ferencz? Ő elérte, mint művész, a hir lejtőjének legmagasabb csúcsát. Vajjon az Abbé gondol-e még Lackenbachra, a zsidó városra, és arra a szívélyes zsidóházra, honnan ő első zongoráját kapta? Ki tudja!

Ö. W-ft.

A központi bizottság azon véleményen van, hogy e határnap megállapítása megkönnyítendő úgy a hitközségi, mint az egyleti tagok együttlétét, a mi az ünnepély emelésére mindenesetre szükséges. A bizottságok ez alkalmat megragadják az összejevetelek létesítésére, a hol községük alliance-egyleti történetét előadják, a saját működésükről beszámolnak és a hallgatókat az egyletbe való lépésre buzdítják.

A rabbik világosítsák fel híveiket a templomban az alliance humanus céljairól és magyarázzák meg az egylet nagy jelentőségét,

Január hó végén nyomtatványt fognak kapni, melyet a jubileum napján a tagok közt szétosszanak. E nyomtatvány tartalmazni fogja az alliance történetét. A központi bizottság a támogatásra számot tart és reméli, hogy a felekezeti sajtó mindent meg fog tenni a zsidó jótékonyosság eme szép ünnepének emelésére.

HIREK.

— **Blum pasa — zsidó.** Blum Gyula pasáról lapunk egyik barátja a következő érdekes adatokat közli velünk: Blum Gyula 1843-ban született Budapesten. Atyja, Blum Gábor, kereskedő volt, és az Akadémia-utczában lakott. Blum Gyula kereskedelmi tanulmányai befejezése után külföldre ment és néhány évig Angolországban tartózkodott, honnan Egyiptomba került, mint egy londoni ház üzleti utazója. Ez útján megismerkedett egy olasz nővel, kit feleségül vett és Alexandriában telepedett le, hol eleinte bankhivatalnok volt. Az akkori kormányzó pénzügyi műveletei körül kitűnően, pasának léptettetett elő és azóta nagy pénzügyi szakférfiú hírében áll. Anyja még él és egy öcsce nemrég utazott Kairóba bátyjához. Blum pasa nem tért át a mohamedán vallásra és így megmaradt európai gentlemannak egy feleséggel, ki a kairói társadalom egyik legszeretettémel több alakja és a kinek európai izlésű estélyei sok európaikat vonzanak salonjaiba.

— **Ujvidékről** írják nekünk: Komoly és nagyfontosságú ünnepély folyt le e hó 14-én az ujvidéki izr. hitközségben. Népiskoláját, melyet nagy áldozatokkal létesített, e napon avatta fel s így templomot emelt a délmagyarországi magyarosodásnak. Az ünnepélyen részt vettek városunk derék főispánja **Parcsetch Félix**, továbbá az itteni kir. törvényszék nagyrabecsült elnöke **Lobmayér István** és **Popovits István**, városunk szeretett polgármestere, a kir. kath. magyar-, a gör. kel. szerb főgymnasiumok, az állami közép kereskedelmi s ipariskola, az állami polgári leányiskola, a róm. kath. s gör. kath. népiskola küldöttei s ezenfelül számosan a polgári rendből, Nemcsak a szerény terjedelmű díszterem, hanem a folyosó s a tágas udvar nagy része is megtelt közönséggel. Kevéssel 10 óra után érkezett meg — fején magyaros arany főkötővel, drága nehéz selyemruhában — a zászlóanya, **Zwiebach Cecil** úrnő, ki férjével együtt ajándékozta a szép veres selyem zászlót a népiskolának, gyönyörű szallaggal, melyen még gyönyörűbb szavak díszelnek: »A munkálkodás és honszeretet emelésére!« Ekkor a templomi kar rázendíté: Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar! A szózat elhangzása után **Dr. Süss** rabbi úr lépett az emelvényre s rövid hatásos szavakkal felavatta a zászlót s az iskolát. Utána **Dr. Pressburger Gábor** ügyvéd, mint hitközségi elnök emelt szót s velős szavakkal ecsetelvén a népiskola célját, az épületet hivatalosan átadta az iskolaszéknek. Az ünnepély legnevezetesebb mozzanatát képezte az a beszéd, melyet **Dr. Kohn Károly**, fiatal újvidéki ügyvéd, mint az iskolaszék elnöke tartott. A nagy tehetségű szónok előadása mély benyomást tett. **Dr. Kohn Károly** az új iskola hivatásáról, jelentőségéről szólt és minden szava a hazafias szellem egy-egy fenkőit kifejezése volt. — Igy válaszol a zsidó magyar az antiszemita rágalmaira!

— **A nyitrai pénzügyi biztos.** Goldberger I. nyitrai mészáros, miután adóját otthon semmi szín alatt le szállítani nem akarták, a budapesti pénzügyi törvényszékhez apellált, előadván azokat az okokat, melyeknél fogva adójának leszállítását kérte. E napokban **Madarassy** úr elnöklete alatt tárgyalásra került ez apelláta, mely azonban eredménytelen volt, mert a törvényszék az első forum határozatát **indokainál fogva** helyben hagyta. Miután ezek az indokok az ügy legnevezetesebb részét képezik, talán nem lesz érdektelen azokat a nyilvánosság előtt ismertetni. E nevezetes indokok ugyanis abból állanak, hogy a megadóztatott mészáros — zsidó, s ennél fogva neki több hasznót hajt a mészárszék, mint más telekezetű mészárosnak. De — így indokol továbbá az első forum — meg kellett adóztatni a fentirt összeg erejéig nevezett **Goldberger I. mészarost**, mert különben olyan erős konkurrencziát fejtene ki, hogy nem zsidó mészáros mellette itt a városban magát fenntartani képes nem volna. Mindezeknél fogva kérem sat. sat. S a pénzügyi törvényszék, miután a nyitrai pénzügyi bizottság eme szép véleményes jelentése szószerint felolvastatott, **Madarassy** úrnak elnöklete alatt, mint már fentebb jelentettük, az első forum határozatát „indokainál fogva” helybenhagyta. Történt Budapesten a jogegyenlőség századának 84 ik évében, karácsony előtti héten.

— **Az antiszemita naptár.** Annyi irodalmi szenny, annyi piszkos rágalom és durva kifakadás egy füzetben alig került úgy egy halomra, mint az »Antiszemita párt 1885 évi naptárában. És ezzel a férczművel elárasztják a vidéket és megrontják a magyar nép ízlését és erkölcsét. E héten 600 ilyen füzetet foglaltak le a pénzügyőrök, mert nem voltak kellő posta-bélyeggel ellátva. Nem a pénzügyőröknek, hanem a rendőröknek kellett volna a lefoglalást eszközölni.

— **Egy zsidó ezredes a 30 éves háborúban.** — A »Westermannische Monatschrift« novemberi füzetébe **Stromer Tivadar** írt egy cikket e címmel: »Der Bodensee und seine Umgebung«. E leírásnál **Mersburg** városkát is érinti, még pedig a következőképen: »E város a harmincz éves háború alatt nagyon sokat szenvedett. A levéltárban még most is egy czédula őriztetik, mely mind a négy szögletén el van pörköltve és a melyen a következő sorok olvashatók: «Valamint ezen czédula a négy szögletén meg lett gyűjtve, úgy gyűjtassék fel a ti várostok mind a négy végén, ha meg nem adjátok magatokat. Vale. Az első szárny összes szállásmesterei. **Ravenburg, 1647 január 7. Izrael Izakson, a Hornis ezred ezredese.**« — Izakson zsidó volt.

* Az »Anker« élet- és járadék-biztosító társaságnál 1884. november hóban benyújtott összesen 683 bevallás 1,585.120 frt ösztönítendő összeggel és pedig: 406 bevallás 860.340 frttal halálesetre, és 277 bevallás 724.790 frttal életesetre. Kiállítva lón 341 kötvény 659.922 frttal halálesetre és 241 kötvény 370.165 frttal életesetre; összesen tehát 582 kötvény 1,030.088 frttal. A havi bevétel volt 139.466 frt haláleseti díj és 153.441 frt betételekben, összesen: 292.908 frt. Halálosetekért kifizetett 49.536 frt. Ez évben benyújtott 7594 bevallás 17,286.767 frttal, és kiállított 7061 kötvény: 15.370,775 frttal, ugyan ezen időben bevétel 3,174.577 frt; — halálosetekért pedig kifizetett: 622.507 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálosetekért kifizetett 12,895.065 frt és az 1871—84-ik tulélsítársulás (Associatio) eredménye 27,028.505 frt volt. Vezérügynökség: Budapest, Gizella-tér 6.

* **Csillag Annának** lapunk e heti számában megjelent hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Szerkesztői üzenetek.

W. M. úrnak Gyulafehérvár. A kis világ újabb Flórikönyve szerkesztője nem rokona br. Eötvös Józsefnek, és nem azonos a t. eszlári per védőjével, kinek Eötvös Károly a neve.

Sz. D. úrnak Pozsony. Nem kérünk belőle.

Sapientí. Lapunk irányával ellenkezik. Tessék a Fővárosi Lapokhoz fordulni.

Dr. M. B. úrnak Budapest. Vagy közöljük vagy nem. Legrosszabb esetben visszaadjuk.

Hirdetések.

Gradl F. Adolf utóda

Hatvani-utca 18. sz.
(volt orvosi egyetem-épület)

papír-, író-, rajzszerék és ügyvédi nyomtatványok raktára
karácsonyi és ujévi ajándékok

ajánl díszes levélpapírokat, írókézleket, festékdobozokat, karácsonyfa-díszeket, írómappákat, pénztárcákat és díszes jegyzőkönyveket és egyéb e szakmába vágó cikkek, nagy választékban.

Butor

Első

Budapesti butorbazár

Butor

Deák-utca 7. szám, 1. emelet.

Ajánlom a t. közönségnek dús felszerelésű raktáramat, asztalos- és kárpitos-munkákból, menyasszonyi kelengyék, szállodák, fürdők és irodák berendezésére a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Az országos kiállításra szekrények, állványok, asztalok és díszítési munkáknak készítését elvállalom és kívánatra mindenféle mintájú rajzokkal szolgálok. Raktárom túltöltöttsége miatt régibb divatu butorok beszerzési áron alul adtnak el.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ajánlom még általános kedvelt szabadalmazott **gyermek-pólya-szekrényeimet fürdő berendezéssel.** Elvállalom továbbá mindennemű munkát magánlakásokban, ugymint szőnyegek kitesztését, tükrök és képek elhelyezését. — Minta-könyvek — új rajzokkal — 1 frt betét mellett, esetleg butor-bevásárlásnál ingyen adatik.

FRANKL B.

Deák-utca 7. sz. I. emelet.

Butor

Alapított 1832-ben.

Butor

KINCSEM - SORSJÁTÉK.

Egy sorsjegy 1 frt, 11 sorsjegy 10 frt.

(A sorsjegyek valamint a sorsolási jegyzék portmentes megküldése céljából 15 kr. melléklendő a megrendeléshez.)

10.000 nyeresemény
és pedig:
1-ső főnyeresemény

frt 50.000 o. é.

2. főnyeresemény

forint **20.000 o. ért.**

3. főnyeresemény

forint **10.000 o. ért.**

további nyeresemények:

á frt 5000, 3000, 2000, 1000 stb.

20% levonással

Minden nyeresemény készpénzben kifizetetik.

A sorsjegyek kaphatók:

A Magyar Lovar-Egylet Sorsjegy-Irodájában

Hatvani-utca Budapest Nemzeti Casinó
ugyszintén valamennyi váltóház-, lottogyűjtő és szivartözsében.

Jelenkori tünemény.

Csillag Anna kisasszony óriási hosszú Loreley hajával, mely az általa használt saját készítésű hajnövesztő kenőcs által 14 hó letorgása alatt 185 centim. hosszúságra nőtt és oly sűrű, hogy súlya miatt egy nagy részét a hajból ki kellett vágnia. Ezen hajnövesztő kenőcs a leghiresebb orvosi szakközégek által elemében megvizsgáltott és nemcsak alkalmasnak, hanem a benne rejlő tulajdonságnál fogva kitűnőnek ismertetett el. Ezen kenőcs a hajnövést elősegíti, a hajbort erősíti és a legbiztosabb szer a hajkihul-

ANNA CSILLAG.

lás ellen, kitűnő sikerrel használtatott kopaszfejúek által is nemkülömben azok által, kiknek szakál és bajusz növése ritkás.

Midőn alázatosan alólirottak az igen tisztelt közönséget és magas nemesi rendet Csillag Anna kisasszony hajának megtekintésére meghívjuk, bátorokunk egyszersmind köztudomásra hozni, hogy emellett hajnövesztő kenőcsöt Csillag Anna kisasszony üzleti helyiségünkben 50 kr, 1 frt és 2 frtos köcsögökben személyesen árusítja.

Kiváló tisztelettel

CSILLAG és TSA., király-utca 26.

Vidékre csakis 2 frtos köcsögök küldetnek készpénz vagy utánvét mellett.

Válasz

az antiszemitáknak.

Argusnak nagy hatást keltett röpirata

az Egyenlőség kiadóhivatalában kapható.

Ara 20 kr.